ГЛАС ЦРНОГОРЦА

LA VOCE DEL MONTENEGRO

ГОДИНА I
БРОЈ 9
ЦЕТИЊЕ
13 јула 1941 — XIX

Цијена Дин. 1·—

ЦРНОГОРСКИ САБОР ПРОГЛАСИО ЈЕ

СЛОБОДНУ И НЕЗАВИСНУ КРАЉЕВИНУ ЦРНУ ГОРУ

L' Assemblea Nazionale Costituente ha proclamato il Montenegro Stato libero ed indipendente

СВЕЧАНО ЗАСИЈЕДАЊЕ САБОРА У ЗЕТСКОМ ДОМУ

Цетиње, 12 јула. Црногорски народ је данас доживио дан, који ће остати незаборaван, а можда и најзначајнији, у његовој националној историји. Вјерни својим традицијама, ти поносни и горди горштаци, који су вјековима знали јуначким срцима, да се супроставе непријатељу, у неједнакој борби, умјели су да сачувају вјеру у бољу судбину, која их је данас подарила највећим даром: слободом, правдом и независношћу.

Црна Гора, исчаурена из једне колијевке сткане врлинама, достојних највећег признања и највеће мушкости, ступа данас висока чела, свијесна своје сигурне будућности, сигурна да има узасе искрена, моћна и племенита пријатеља, велику Фашистичку Италију, која данас оружјем у руци води свету борбу за права народа.

Слободна Црна Гора нови је доказ искрености те борбе, коју је Дуће покренуо пред двадесет година, да би уништио срамне плодове Версаља. Ослобођена од непријатељског јарма, јуче, свечаним чином ударила је основе обнови своје државе и изразила жељу стуцања црногорске Нације у акциону сферу Рима.

Васкрсла Црна Гора обновила је овим историјским свечаним чином оставштину свога првога Краља.

НОВА ПРИЈЕСТОЛНИЦА У ЗНАКУ СЛОБОДЕ

Цетиње, историјска пријестолница црногорске државе, устала је данас, зором, уз звоњаву звона. Заставе су се виле на свим кућама и надлештвима, и ма да је јутро било кишно зелено-сива увала подно цетињских гора, оживјела је необичним шаренилом боја. Народ, који се окупио око позоришта, старе зграде у којој је засједао Сабор, озарена лица исчекивао је почетак свечаности.

Тачно у 10 сати, у позоришту, у коме су се већ били сакупљени претставници цијелог црногорског народа, изабрани између књижевника, умјетника, научника и људи који су дали многострук доказа за идеју црногорства, започело је свечано засиједање Сабора.

Пред позоришном зградом налазиле су се двије компаније Црних Кошуља, 18 дивизије „Месина" са музиком. У часу када је Њ. Е. Високи Комесар за Црну Гору, Гроф Мацолини, силазио са својом пратњом из зграде бивше бановине, компаније у ставу мирно, одавале су почаст, а у исто вријеме музика је интонирала „Ђовинецу". Високи Комесар пошто је извршио смотру почасних чета и пошто је поздравио емблем компанија, упутио се у пратњи бригадног генерала, командајућег једне дивизије, г. Тучи-а, у позоришну зграду, поздрављен акламацијом Сабора и народа, који је, уз претставнике италијанских војних и цивилних личности дупком испунио позориште. Црногорске и италијанске заставе прекривале су ложе и позорницу, које су, уз поносне ношње народних претставника, давале раскошни изглед богато расвијетљеној дворани.

БЛАЖЕНОПОЧИВШИ НИКОЛА I КРАЉ ЦРНЕ ГОРЕ

ЗАСИЈЕДАЊЕ САБОРА

Улазак Екселенције Мацолинија поздрављен је продуженим аплаузима и поклицима Италији и црногорству. Засиједање Сабора, које је одмах затим отворено, започело је објављењем рада Сабора од стране Претсједника г. Михаила Ивановића, великог црногорског патриоте, старог и вјерног сарадника покојног Краља Николе.

Ријеч је затим узео званични саборски говорник, исто тако стари сарадник Краља Николе и два пута Министар Краљевине Црне Горе, г. Секула Дрљевић. Громким гласом г. Дрљевић је рекао:

„ЦРНОГОРСКИ САБОРЕ,

Почевши од владике Данила па до Краља Николе црногорски сабори доносили су одлуке о свима питањима, која су била од животнога значаја за црногорски народ и његову слободу. Овај, у историји Црне Горе најпознатији Сабор који је одржавао своје сједнице под вођством владике Данила, када се је увјерио да нема другога излаза, одлучио је да у крвави повој повије малога Бога и приредио је Бадњевече, које је Црној Гори и црногорскоме народу дало живот, слободу и славу.

Сабор под Острогом у планини донио је одлуку, која је црногорскоме народу дала Вучедолску славу, а Блаженопочившем Краљу Николи титулу, љепшу од свих на свијету, титулу цара јунака.

Знамо, да је вазда била мисао и да је данас непоколебљива одлука црногорскога народа, да своју будућност веже непосредно и чврсто за ту своју најсјајнију прошлост. Вјерни тој мисли и тој одлуци ми смо сазвали овај Црногорски Сабор и отварањем његових сједница омогућили му, да дâ изјаву, која ће бити вјеран тумач жеље и воље црногорскога народа.

ЦРНОГОРСКИ САБОРЕ,

Нема никога у Црној Гори, ко не зна, коме припада прва ријеч овога Сабора. Нема никога у Црној Гори ко не зна, чија је заслуга, да су се крајем прошлога стољећа натјецали највећи пјеснички генији Европе, који ће љепшим стиховима поздравити Црну Гору и њена дјела. Сви Црногорци знају, коме се има захвалити позната изјава ондашњега моћнога Руског Императора, да је мала Црна Гора у слави већа од царске Русије. Стваралац црногорске славе, отац црногорске Краљевине, први црногорски Краљ, умро је ван своје домовине борећи се до потоњега часа за Црну Гору и њену слободу, прво са ратним непријатељем, а касније са неким невјерним савезницима. Умро је као мученик, као жртва издајства и невјере. Неодрекавши се никада Црне Горе и њене слободе данас, кроз овај Сабор, постаје побједник.

Позивам Вас, да одамо пошту успомени Великога Краља устајањем и усклицима: Слава Му!

Једнако нам је дужност са пијететом сјетити се вјерне сапутнице бесмртнога Краља, Краљице Милене, и одати пошту Њеној успомени усклицима: слава Јој!

Не бисмо били вјерни тумачи осјећаја црногорскога народа, када се не бисмо са поштовањем и пијететом сјетили свих витезова, који остадоше до краја црногорству вјерни и дадоше своје животе у борби за Црну Гору и њену слободу. Нека им је вјечна слава!

ЦРНОГОРСКИ САБОРЕ,

Радо испуњавам часну дужност, да позовем Сабор, да свој рад почне захвалношћу онима, који омогућише сазивање овога Сабора и успоставу независне Црногорске Државе.

Нека је хвала Његовом Величанству славноме Краљу и Цару моћне и пријатељске италијанске Империје Виктору Емануелу III.

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE TITA CRNOJEVIĆ

Неизмјерна је наша срећа и радост што са славним Краљем и Царем дијели сјај престола Вјечнога Града Вила наших гора Њено Величанство Краљица и Царица Јелена.

Црногорски народ је поносан, што је успостава слободне Црне Горе спојена са бесмртним дјелима Дуче-а, генијалнога ствараоца Фашистичке Империје и са дјелима славне и побједоносне италијанске војске.

Нарочито истичем, да се Дуче од почетка борио противу неправде учињене Црној Гори уништењем њене државне егзистенције и да није престајао борити се противу те неправде до успоставе Црне Горе својим побједоносним мачем.

Својим дјелима стекао је право на нашу трајну захвалност.

Дуче и његов вјерни сарадник, Његова Екселенција гроф Ђано, специјално су нас обвезали, што су за Високога Комесара у Црној Гори изабрали Његову Екселенцију конта Мацолинија. Ми хоћемо да вјерујемо, да је његова и његових уважених сарадника доказана љубав према Црној Гори вјерни израз љубави италијанског народа према црногорскоме народу.

ЦРНОГОРСКИ САБОРЕ,

Црногорски народ, као и сви народи на кугли земљиној, историјска је творевина. Црногорство су стварали и створили далеки вјекови. Његова држава и њена вјековна побједоносна борба изградили су политичку и културну изразитост његовога лика. Тако изграђено и само због тога, што је тако изграђено, црногорство је могло водити ону неједнаку борбу, којој је тешко наћи такмаца код осталих народа. Црногорство није заустављало од борбе са Стамболом чак ни онда, када су се пред његовом силом тресли зидови царскога Бечa. Ту борбу црногорство је издржало, јер се никада није хтјело одрећи себе и своје државне слободе.

Увјерен сам, да говорим из душе цијелог народа, када пред овим Сабором поновим стихове бесмртнога Краља.

„Ко црногорству не био вјеран,
„Богом и људма свуд био тјеран".

Бити црногорству вјеран значи имати црногорску националну свијест и бити вјеран црногорској државној идеји. Ту мисао бесмртнога Краља црногорски народ данас преко овога Сабора узиђује у темеље свога народнога и државнога живота за све будуће вјекове.

ЦРНОГОРСКИ САБОРЕ,

Угодно је говорити о славној прошлости. али данашњи историјски тренутак намеће ми обавезу, да нешто кажем и о нашој јучерашњици, која је не само тешка него и неславна. Infandum me iubes regina renovare dolorem. Говорити о немилој прошлости значи мало не наново ју преживљавати.

Године 1914 Аустро-угарска Монархија напала је Србију. Зна се због чега. Србија је позвала у помоћ Црну Гору. Вјерна својој вјековној готовости на борбу за слободу Црна Гора јој је притекла у помоћ не постављајући никакве услове за свој улазак у рат. Не само то, него је удовољила и захтјеву Србије, да врховну Команду над црногорском војском преда српским официрима.

То Србији и тим њеним официрима ипак није сметало, да за вријеме цијелога рата припремају уништење црногорске државе. Како су то припремали познато је. Након рата, при крају године 1918, српска војска под командом ондашњег пуковника а данашњег генерала и потоњег претсједника југословенске владе окупирала је Црну Гору. Пуковник, командант окупационих трупа позвао је извјестан број српских агената у Подгорицу и прогласио их Великом народном скупштином. Међу њима је било не мали број србијанских држављана. Они су изгласали резолуцију, коју је написала српска влада на Крфу и којом се прихваћа окупација Црне Горе проглашењем припојења Црне Горе Србији. Подвлачим, да је у том тренутку постојала редовна црногорска народна скупштина, која је по црногорском уставу једина, у заједници са Краљем. могла располагати судбином Црне Горе. Након те окупације настало је мучење Црне Горе. коме нема равна у историји. Попаљено је на хиљаде црногорских домова и поубијено, по подацима бео градске владе, преко 2000 Црногораца, вјерних црногорству и његовој државној слободи. Десило се је и нешто, што историја није забиљежила да се десило за вријеме 500 година владавине турске над Балканом. Спаљена је мајка са ђецом у својој кући у Цуцама. Тај злочин извршили су службени органи, жандармеријски мајор са 12 жандарма.

Стојећи на загариштима својих домова, стојећи скамењени пред злочином у Цуцама и другим безбројним тешким злочинима, ми смо ипак, до задњега тренутка, били готови на заједницу земаља јужих Словена, али само под условом, да та заједница буде тако организована, да све земље остану слободне и равноправне. Кроз свих прошлих 22 године тај услов су једнодушно одбијале све српске странке и сви српски политичари. Тиме су покопали мисао заједнице земаља јужних Словена, и балканских земаља уопште. Тиме је наметнута нужност свакој појединој од њих, да се сама брине, како може и умије, о својој судбини.

У таквој ситуацији састао се је овај црногорски Сабор, да се брине о судбини Црне Горе и да обнови темеље њене народне и државне будућности.

ЦРНОГОРСКИ САБОРЕ,

Прошли Свјетски рат завршен је Вересајским диктатом. Као његова неминовна посљедица настала је пометност политичких и моралних појмова у првим годинама након рата, коју је прекинуо долазак на чело италијанскога народа генијалнога творца и вође фашизма Бенита Мусолинија. Касније, узео је у своје чврсте руке вођство њемачког народа Адолф Хитлер идентификујући погледе на Европу и на нужност њене реорганизације са погледима Бенита Мусолинија. Оба Велика Европљанина нијесу престајали упозоравати на нужност стварања нове Европе. Нијесу их схватили они, на чију су адресу њихове опомене биле упућене. И тако је дошло до данашњега рата.

Творевине Версајског диктата срушиле су једну за другом побједоносне армије Сила Осовине. Нестало је и Југославије и тиме је створена могућност, да буде исправљена неправда учињена Црној Гори године 1918 и да Црна Гора, као независна држава, буде укопчана у нови европски систем који изграђују два европска генија савременика и њихове непобједиве армије.

ЦРНОГОРСКИ САБОРЕ,

Политичка и културна оријентација појединих народа одређена је у највећем степену њиховим геополитичким положајем. Црногорски народ, и ако живи на Балкану, по своме геополитичком положају припада медитеранским народима. Нужна посљедица те чињенице јесте културна и политичка оријентација Црне Горе према Вјечноме Граду. Траговима римске културе, међу којима није усамљена Диоклеа. придружују се споменици многобројних веза Црне Горе са Римом, касније преко Венеције, све до данас. Великим дијелом заслуга је тих веза, што црногорски народ, једини од балканских народа, изузевши грчког, има не само дефинитивно изграђен свој поглед на свијет, него чак и уздигнут до висине филозофскога система. Има великих народа у Европи, који се са тим не могу похвалити. Свјесни значаја наших досадашњих веза са римском цивилизацијом природно је, што данас наша земља улази у акциону сферу Рима.

Молим Сабор, да изволи саслушати декларацију и примити ју акламацијом.

Живјела наша пријатељица и заштитница Италија!

Живјела успостављена Црна Гора!"

Ријечи г. Дрљевића, често пута биле су прекидане најбурнијим аплаузима. и поклицима на адресу слободне Црне Горе, Фашистичке Италије, њеног племенитог Краља и поносне Краљице, Вође Фашизма, г. Мусолинија, Грофа Ђана и свих оних, којима Црна Гора има да захвали за овај велики дан.

ГОВОРИ Њ. Е. СЕРАФИНО МАЦОЛИНИ

Претсједник Сабора одредио је затим да се прочита декларација. Господин Јово Поповић прочитао је текст декларације, који је био поздрављен дугим одобравањем. Претсједник Сабора г. Ивановић умолио је затим да се декларација прими акламацијом, нашто се дворанoм проломило громко: Прима се! Г. Ивановић констатовао, да је декларација примљена једнодушно.

Претсједник Сабора умолио је затим Њ. Е. иа изволи предузети ријеч. Високи Комесар за Црну Гору Њ. Е. Гроф Серафино Мацолини одржао је овај говор:

„Господо,

Није минуло још три мјесеца од када је један важан догађај измијенио политичку карту Источне Европе: Југославија, као држава, престала је да постоји. Завјет, који је ваш Сабор овога часа положио, удара коначни печат на готов чин. Из посљедњих разбацаних удова тога мозаика, какав је била Југославија, обнавља се ваша стара држава. Црна Гора је успостављена.

Значајан је овај дан за вас, Црногорци. Да је неко за тмурних дана робовања, који су настали након такозване Велике народне скупштине у Подгорици, када је вашом земљом настала пљачка, када су спаљивани ваши домови, када су многи од ваше браће касапљени, а многи, опет, присиљени да бјеже у свијет, да вам је тада неко казао да ће доћи дан када ће Црна Гора бити обновљена, да ћете видјети гдје се ваша застава поново диже, упутивши опет поглед са Ловћену као прама знамењу ваше слободе и ваше независности, примили бисте сигурно ову претпоставку као сан мио вашим душама, али бисте уједно и помислили да је то јалова нада.

Међутим, то је данас стварност, Оне побједничке трупе, које су својим напредовањем прије три мјесеца, донијеле овдје, као увијек и посвуда, неизбрисиве знаке воље и моћи Римског Диктора нису дошле да изигравају ваш народ, да би задовољиле само своје ратничке побуде. Дошле су, напротив, да донесу правду, цивилизацију и човјечност.

То је, Црногорци, традиција римска, која послије побједе удружује народ са својом судбином и зато вам данас побједничка Италија даје слободу и правду.

Али ово велико дјело, које исправља учињене грешке, није само посљедица једног данашњег става. Оно пружа нови доказ заузимања и осјећаја, које је Италија увијек гајила за судбину мале и вриједне Црне Горе. Ви ћете се сјећати, да је Италија била једина између Великих Сила, присутних на мировној конференцији након посљедњега Свјетскога рата, која је устала у одбрану права Црне Горе: на конференцији Амбасадора само је она, посљедњим напором узела у заштиту њену слободу. Ваши синови служили су италијанску војску и учили у италијанским војним школама. Италијанска предузећа живо су радила на јачању трговачких веза и на напретку ваше земље.

Нарочито сам сретан што се сада, на овом мјесту споменуло какви су присни односи и колике су присјатељске везе увијек постојале између Црне Горе и Италије. Дуће, који је за вас толико учинио и италијански народ, када буду данас сазнали за вашу одлуку, поздравиће успоставу Краљевине Црне Горе, славнога Краљевства Петровић-Његоша, са осјећајима дубоке симпатије. А када будете стигли у Рим, да тражите, како сте одлучили од Његовог Величанства Краља и Цара, да благоизволи одредити једнога Регента, Влада и народ изразиће вам најтоплију и најсрдачнију добродошлицу.

Везе, које тако сретно спајају вриједне династије Саваја и Петровић-Његош, и које су обасјане осмјехом наше љубљене Краљице и Царице, уродиле су највећим симпатијама између обје земље. Подржавају те симпатије дубоко поштовање, које су Италијани увијек гајили према црногорском народу, према оном вашем народу, који је у оштром кршу својих планина знао да сачува скромност својих обичаја и

(Наставак на 4-тој страни)

ДЕКЛАРАЦИЈА ЦРНОГОРСКОГ САБОРА

ЦРНОГОРСКИ САБОР који се састао на Цетињу на Петровдан 12 јула 1941 године, у име Црногорског Народа, као вјерни тумач његових жеља и његове воље, даје ову

Декларацију:

I

Окупација Црне Горе од стране Србије, коју је противно вољи Црногорског Народа прихватила т. зв. Велика Народна Скупштина у Подгорици својом одлуком од 26 новембра 1918 год., престала је.

II

Стављени су ван снаге: режим који је био створен у Црној Гори од бивше Краљевине Југославије, и Династија Карађорђевића. Видовдански Устав и Устав од 3 септембра 1931 године, који су потјецали од поменутога режима, укинути су.

III

Проглашава се суверена и независна Држава Црна Гора у облику Уставне Монархије.

IV

Црногорски Сабор изјављује да су сви Црногорци — благодарни Италијанским Оружаним Силама, чијом се заслугом остварило ослобођење њиховe Домовине и сјећајући се уских веза, које постоје између Династије Петровић-Његош и Италијанског Краљевског Дома, с повјерењем у дјело обнове дато увијек и свуда од Дуче-а и од Фашистичке Италије — ријешени да сједине живот и судбину Црне Горе са судбином Италије, успостављајући са њом везе уске солидарности. Накнадно ће се приступити склапању споразума, између Црне Горе и Италије, прожетих духом ове солидарности и сагласних уласку Црне Горе у акциону сферу Рима.

V

Црногорски Сабор, у помањкању носиоца Врховне Власти Шефа Државе, ријешио је да успостави Краљевско Намјесништво и да умоли Његово Величанство Италијанског Краља и Цара да благоизволи одредити Намјесника Краљевине Црне Горе, који ће прогласити Устав.

L' INDIPENDENZA DEL MONTENEGRO

proclamata solennemente dall' Assemblea Nazionale Constituente

La più grande giornata del rinato stato Montenegrino

Cettigne, 12. Il popolo Montenegrino ha vissuto oggi una giornata di importanza decisiva che rimarrà memoranda nei fasti della sua storia.

Fedele all'antica tradizione nazionale, per cui sempre sospinto dal supremo ideale dell'onore sostenne atraverso i secoli impari ma vittoriose lotte, il Montenegro consapevole dei destini riserbatigli dopo tante dure prove dalla Provvidenza divina ha legato con un solenne Atto costitutivo il proprio avvenire a quello dell'Italia.

Liberato dal giogo straniero il popolo montenegrino, ritrovate le antiche virtù, ha infatti voluto solennemente consacrare l'inizio dell'era nuova aperta dalle liberatrici truppe italiane con una decisione unanime che, rinnovando le basi della Nazione, ha proclamato l'ingresso del Montenegro nell'orbita di Roma ed ha solennemente restaurato l'indipendenza dello Stato.

L'evento storico è stato realizzato nella Capitale, che già vide la proclamazione del Regno del grande Re Nicola, con il concorso dei rappresentanti di tutto il popolo, scelti costoro tra le persone distintesi nelle lettere, nelle arti, nelle scienze e che per chiare prove bene meritarono della Patria montenegrina.

Questi rappresentanti della Nazione si sono riuniti in una Assemblea Nazionale Costituente che ha proclamato una solenne Dichiarazione la quale restituisce al Montenegro la libertà e la vita.

L'Assemblea è stata tenuta in un grande salone di un edificio attiguo al palazzo già sede della Banovina serba e la costruzione che una volta testimoniava il dominio straniero ha visto oggi la consacrazione della libertà di un popolo oppresso.

I rappresentanti, gran parte nel costume nazionale di cui ora è stato ripristinato il decoro, hanno fatto a gruppi ingresso nel salone, in fondo al quale tra trofei di bandiere italiane e montenegrine spiccavano i ritratti della Regina Imperatrice e del Re Imperatore ai lati di un quadro raffigurante Re Nicola, il creatore dello Stato montenegrino. Di fronte a questi quadri un altro raffigura il Duce. Al centro la vecchia bandiera del Re Nicola, ora tornata simbolo dello Stato, si inalza quasi a testimoniare il rinascere del Regno!

Il salone va man mano colmandosi di folla. Sono presenti tutte le personalità più rappresentative della Nazione. E' in tutti una intensa commozione per l'evento storico che sta per compiersi.

Ed allorchè l'Alto Commissario, rappresentante dell'Italia vittoriosa e liberatrice insieme al Generale Tucci Comandante della Divisione „Messina" che presidia il Montenegro, è entrato nel grande salone il poderoso applauso degli intervenuti gli ha testimoniato la profonda gratitudine di tutto un popolo finalmente risorto.

Il Presidente dell' Assemblea, Ivanovic, il patriota che già fu con vari incarichi di Governo fedele e valente collaboratore del Re Nicola, dopo aver dichiarato aperti i lavori dell'Assemblea ha dato la parola al prescelto relatore ufficiale della Costituente, Sekula Drglievic, anch'egli fiero animatore ed antico collaboratore del grande Re.

Tra il commosso silenzio dei convenuti Sehule Drglievich ha iniziato a parlare ricordando che le Assemblee montenegrine dai tempi del Vladika Danilo sino all'epoca del Re Nicola hanno sempre preso deliberazioni di impotartanza vitale.

Њ. В. италијанска Краљица и Царица Јелена Савоја-Његош

Dopo aver rievocato gli eventi storici seguiti alle Diete sino a quella tenuta sula montagna di Ostrog che donò al defunto Re Nicola il titolo di Imperatore degli eroi, l'oratore ha sottolineato che l'Assemblea costituisce un'autentica rappresentanza dello intero popolo montenegrino dal quale ha avuto il mandato di provvedere alla realizzazione delle aspirazioni nazionali per tanto tempo represse.

Rivolto un saluto reverente alla memoria del Re Nicola e della Regina Milena nonchè di tutti gli eroi che diedero la vita per l' indipendenza del Montenegro, l'oratore tra i ferventi applausi dei convenuti, ha inalzato il pensiero alla Mestà del Re e Imperatore ponendo in rilievo la felicità e la fortuna dei montenegrini che la „fata" delle loro montagne, la Regina ed Imperatrice Elena condivida lo splendore del trono d'Italia.

L' indipendenza montenegrina, ha aggiunto quindi Drglievic, si connette con le immortali opere del Duce al quale va la perenne gratitudine dei montenegrini. Il Duce e il suo valoroso e fedele collaboratore Ministo Conte Ciano nominando quale Alto Commissario l'Eccellenza Mazzolini hanno inoltre dato una nuova testimonianza dell'amore degli italiani per il popolo montenegrino.

Dopo aver rievocato le vittoriose lotte secolari che diedero espressione politica all'idea montenegrina, il rappresentante della Assemblea ho ricordate le dolorose vicende seguite alla guerra mondiale quando il Montenegro, annesso con un atto incostituzionale alla Serbia, venne posto a ferro e a fuoco.

Crollate per merito di Mussolini e di Hitler le infauste costruzioni di Versaglia è scomparsa la Jugoslavia, ha rilevato a questo punto l'oratore, il Montenegro ha ottenuto giustizia e come Stato indipendente viene incluso nel sistema europeo che i due Condottieri della nuova Civiltà stanno costruendo.

Il popolo montenegrino per la sua posizione geopolitica è un popolo mediterraneo. Come tale è orientato spiritualmente e materialmente verso Roma e questo indirizzo costituisce la base della sua vita statale.

L'Assemblea, termina il Drglievich, ha dunque il compito storico di proclamare l'indipendenza dello Stato del Montenegro ed il suo ingresso nell'orbita di Roma. Viva la nostra protettrice ed amica Italia egli grida alla fine, Viva il Montenegro risorto!"

La rievocazione di Sekule Drglievich che era stata seguita con religioso silenzio è accolta al suo termine con una prolungata entusiastica manifestazione all'Italia Fascista ed al Montenegro.

Il Presidente dell' Assemblea dispone quindi le lettura della solenne Dichiarazione del seguente testo integrale:

„L'Assemblea Nazionale Costituente, rappresentante tutto il popolo montenegrino ed interprete fedele della sua volontà, riunita in Cettigne il 12 luglio 1941-XIX, delibera quanto segue:

1. Il servaggio creato dalla Scupcina di Podgoriza il 26 novembre 1918 con l'unione del Montenegro alla Serbia è finito.

2. Il regime instaurato nel Montenegro dal passato Regno di Jugoslavia e la dinastia dei Karageorgevic sono decaduti; le costituzioni del Vidovdan e del 3 settembre 1931, emanazioni di quel Regime, sono abrogate.

3. Il Montenegro è ricostituito Stato sovrano ed indipendente nella forma monarchico costituzionale.

4. L'Assemblea Nazionale Costituente dichiara che tutti i montenegrini, riconoscenti per la liberazione del loro Paese avvenuta ad opera delle Forze Armate Italiane, memori degli stretti vincoli sorti tra la Dinastia Petrovic-Njegos e la Casa Regnante d'Italia, fidenti nell'opera ricostruttiva data sempre e dovunque dal Duce e dall'Italia Fascista, decidono accomunare la vita e i destini del Montenegro, stringendo con essa vincoli di stretta solidarietà. Accordi ispirati a questa solidarietà e diretti all'ingresso del Montenegro nell'orbita di Roma saranno successivamente stipulati fra il Montenegro e l'Italia.

5. L'Assemblea Costituente, in mancanza di un titolare dell'Ufficio Supremo di Capo dello Stato, decide ricorrere all'Istituto di Reggenza e di chiedere alla Maestà del Re d'Italia ed Imperatore di designare il Reggente del Regno del Montenegro che ne emanerà lo Statuto".

La Dichiarazione solleva scroscianti applausi, ed essa viene approvata immediatamente per acclamazione.

Gli applausi continuano finchè l'Alto Commissario Eccellenza Conte Mazzolini rispondendo allo indirizzo ed alla Dichiarazione dell'Assemblea Nazionale Costituente inizia a sua volta a parlare.

Non ancora dopo tre mesi dalla scomparsa della Jugoslavia come Stato, ha rilevato il Conte Mazzolini, il voto della Costituente realizza quello che vent'anni fa sarebbe sembrato più che un sogno un vano miraggio e consacra la resurrezione del Montenegro che innalza di nuovo la propria vecchia gloriosa bandiera.

Le vittoriose Truppe Italiane, egli ha rilevato in seguito, vennero per fare opera di giustizia, di civilità e di umanità; non per soggiogare, bensì per liberare le popolazioni. Per questo l'Italia oggi consente e ripristina la libertà del Montenegro.

La solenne opera di resa giustizia è una nuova conferma di quei sentimenti verso il valoroso Montenegro che l'italia aveva già dimostrato alla Conferenza della Pace dopo l'ultima guerra e poi alla Conferenza degli Ambasciatori quando essa fu l'unica grande Potenza che difese il popolo montenegrino.

Dopo aver ricordato che numerosi figli del Montenegro hanno servito nell' Esercito Italiano e che imprese italiane hanno dato un attivo contributo allo sviluppo del Paese, l'Alto Commissario ha sottolineato gli stretti vincoli di amicizia sempre esistiti tra i due Stati così felicemente uniti dai legami sorti fra le Dinastie dei Savoia e dei Petrovic-Njegos.

Gli italiani, egli ha continuato, hanno sempre avuto una grande stima per il popolo montenegrino il quale tra gli aspri dirupi delle sue montagne ha saputo conservare la virtuosa semplicità dei costumi e la robusta vigoria del carattere.

L'Alto Commissario, fra ardenti manifestazioni dell' Assemblea, ha aggiunto che l'Italia si propone di sviluppare una collaborazione operante in tutti i campi con il Montenegro, animata dal vivo desiderio di migliorarne le sorti. Il Regno rinato troverà nella comprensiva amicizia della Italia il suo più sicuro presidio.

Con la giornata odierna, egli ha detto, il martirio dei montenegrini è finito ed una tappa del cammino è raggiunta.

„Continuate a marciare in pace, o montenegrini, ha terminato l'Alto Commissario, per i compiti che vi aspettano e che fronteggerete con la vostra fede, con la vostra volontà e con la cooperazione del Governo Fascista.

Viva il Montenegro! Viva l'Italia!"

Quindi l' Alto Commissario, accompagnato dalle principali autorità del suo seguito ha lasciato il Teatro recondosi nel Palazzo del governo, dove salito, al balcone, ha presenziato alla cerimonia dell' alzabandiera Mentre il popolo di Cettigne manifestava il propri entusiasmo la bandiera di combattimento di Re Nicola è tornata a sventolare testimoniando il risorgere del Montenegro.

TRIBUNALE DI GUERRA DI CETTIGNE

Procedimenti penali inziati al 12-6 1941

ВОЈНИ СУД У ЦЕТИЊУ

Кривични поступци започети 12 јула 1941 године

Оптужени за неовлашћени посјед оружја муниције и експлозива:

1) Лаферовић Алиа Ахмедов, 2) Алиловић Јакуф Османов, 3) Алиловић Алиа Шабанов, 4) Гашић Андриа 5) Тодоровић Блако, 6) Тори Никола Тошов, 7) Бокић Груица Датов, 8) Бекувић Бедо, сви из Подгорице и Војин Букић из Колашина.

Оптужени због непоштовања Уредбе максимирану цијена

1) Осман Марић, 2) Душан Марићевић, 3) Ивановић Бранко, сви из Цетиња, 4) Шпала Роса Лаиа, 5) Хасетовић Душан, 6) Рашиа Рамадан Дуси, 7) Вучетић Ангела Пере, сви из Бара.

Оптужени због кршења Наредбе о поћном крећању после 23 сата

1) Хеић Митар Милов, 2) Шеро Миро Тодоров, сви из Никшића, 3) Светагар Рухумиро Влапиеи, из Беранa, 4) Војвић Зеликовић Радојин, Садик Марборовић Ахметов, 6) Ковачевић Блажо Петранов, 7) Пешић Мужо Гефиа, 8) Вуестић Елигар, 9) Карић Гиованн, 10) Лабуд Бурасовић, 11) Марковић Петар сви из Подгорице.

ОГЛАСИ

Изгубио сам поштанску уложну књижицу број 382135 дана 16.IV-41 са улогом од дин. 30013.90 те је оглашујем као неважећу. Са истом изгубио сам и лична документа.

Вујновић Гојко син Мирослава
зв. чувар Окр. Суда
ул. Павла Ровинског – Цетиње
1-2

Ширите и читајте

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА"

ЖИВЈЕЛА СЛОБОДНА ЦРНА ГОРА!

Четиње, 12 јула. Данашњи дан је можда, један од најзначајнијих у историји Црне Горе. Дванајести јула пећи ће будућим покољењима, као дан свијетлости, правде и слободе.

Као и сваки значајни догађај у историји некога народа, данашњи дан слободе посљедица је дугих, крвљу исписаних страна, које су Црногорци, у борби за свој велики идеал, тако славно исписали. Посљедица је једног доба, у коме је црногорство добило своју коначну личност, која није могла да буде избрисана ни многим вјековима ропства и патње, доба које је било окрућено мудрим вођством великог Краља Николе.

Од 1876 до 1918 године историја Црне Горе достојна је највеће епопеје, гестовима, који су овом малом, али поносном народу, зајамчили поштовање и признање цијелог нашег континента.

Везама, које су године 1896 удружиле двије велике Династије: Петровић - Његош и Савоја, црногорски је народ коначно упутио своју судбину ка Медитерану, простору, који је вјековима био обасјан жариштем европске цивилизације, вјечитим Римом.

Али судбина није увијек склона једноме народу.

Прегажена, понижавана и угњетавана, Црна Гора је морала да преживи тмурне дане. Над Ловћеном надвили су се црни облаци и сунце као да је заборавило његове врлети, као да је заборавило малу капелу у којој почива Човјек, Владика и Владар, чији су стихови одјекнули читавим свијетом. Црногорство као да је пало у дубок сан.

Али право једнога народа побјеђује, кад тад.

Оставарило се данас оно што је Творац независне и слободне Црне Горе знао да неће моћи никада да буде уништено, иако би, по неки пут, вријеме спустило завјесу тмине. Обновљена Црна Гора, послије скоро четврт вијека, данас диже ту завјесу и почиње обновљеним животом.

Црна Гора је успостављена!

Будимо сретни сви ми Црногорци што смо доживјели овај дан; будимо захвални великим Суверенима пријатељске Италије, чије су Оружане Снаге вратиле правду нашим домовима, нашој земљи.

Нека нам сјутрашњица буде испуњена радом, достојним наших дједова. Нека се над нашом земљом надвије ново доба, среће, правде и благостања!

Нека живи Црна Гора!

Живјела велика Италија!

ГОВОРИ Њ. Е. СЕРАФИНО МАЦОЛИНИ

(Наставак са 2-ге стране)

мушку чврстину свога карактера. Увећава их дах поезије, који са ваше земље достиже преко Јадрана до обала Италије у инспирисаним страховима Симе Милутиновића, великог Владике Петра II Петровића и Краља Николе.

Везе присне солидарности освештаће и учврстиће ове симпатије. Усвајајући ваше тежње, Италија жели да развије са Црном Гором плодне односе, и сарадњу која ће дјеловати на свима пољима, живом вољом да допринесе бољитку њене судбине. Држава која се сада препорађа наћи ће најсигурнију одбрану у свршеном пријатељству фашистичке Италије, пуном разумијевања.

Данашњим је даном, дакле, обиљежен и за Црну Гору прави почетак оног новог европског поретка, кога геније Бенита Мусолинија и Адолфа Хитлера већ учвршћавају, поретка, који ће створити једну еру правде, правога мира и сарадње међу народима.

Црногорци, престале су ваше муке, достигнут је један циљ на вашем путу.

Продужите сада вашим стопама, у миру, ка задацима, који вас чекају, а које ћете савладати вашом вјером, вашом чврстом вољом у сарадњи фашистичке Владе.

Живјела Црна Гора! Живјела Италија!"

Ма да већина претсједника народа није могла да дословно слиједи ријечи г. Мацолинија на италијанском, непосредност, јачина израза и свечани тон, којима је г. мацолини говори у овом значајном моменту, толико је био увјерљив, да су сви могли да осјете срдачно пријатељство и велику љубав, којом је Високи Комесар давао израза осјећајима цијелог италијанског народа.

Стварно тако је и било. И да је можда изостао превод, кога је затим прочитао тумач, утисак би био једнако снажан и увјерљив. Ни послије говора г. Мацолинија, који је такођер био прекидан најбурнијим поклицима и аплаузима, одобравање и одушевљење присутних није престајало.

Прочитани су на крају телеграми, које је Сабор у овом свечаном дану упутио, Његовом Величанству Италијанском Краљу и Цару Виктору Емануелу III, Њеном Величанству Краљици и Царици Јелени Савојској, Вођи Фашистичке Италије г. Бенитку Мусолинију, Грофу Галеацу Ћану, Италијанском Министру иностраних послова, у којима је изражена срећа и захвалност за обнову Црне Горе заслугом Оружаних Сила Велике Италије.

Специјални телеграм упућен је Вођи Рајха г. Адолфу Хитлеру са најљепшим жељама за сретни исход рата, кога воде Силе Осовине у изградњи Нове Европе.

Стара Црногорска застава опет се вије

По завршеном засиједању Сабора, Његова Екселенција Мацолини поздравио је народне претставнике ускликом: Живјела: „Црна Гора!" на црногорском језику, што је изазвало нове изразе одушевљења. Високи Комесар у пратњи генерала г. Туђи-а, напустио је позоришну зграду око 11 сати, заједно са чланoвима Сабора.

Пошто је извршена смотра, сви претставници црногорског народа, уз присуство италијанских војних и цивилних власти упутили су се у зграду бивше бановине, која ће од сада бити сједиште Сабора.

Овдје се одржао други значајни дио јучерашње свечаности. На прочељу зграде била су истакнута три стијега: на два вањска вила се италијанска застава, док је средњи био празан. На томе за неколико часака лепршаће се славна, стара црногорска ратна застава са црвеним пољем, на коме је двоглавни орао и круна Петровића, а около бијели обод. Народ, који је раније стајао пред позоришном испуном је простор пред новим сједиштем Сабора и у побожном миру исчекивао дирљиви час када ће симбол слободе и независности Црне Горе, стари Краљевски барјак, поново да се вије под плавим четињским небом.

Док је топовска паљба разлијегала црногорским планинама, музика је интонирала црногорску химну. У том тренутку, док је у ставу мирно на балкону палате Њ. Е. Мацолини поздрављао фашистичким поздравом, заједно са претставницима Сабора, славна застава развијала је своја слободна крила, послије толико година гажења и злостављања.

Славну заставу дизао је поносни црногорски мајор у пензији г. Саво Челебић, одијевен у своју раскошну ношњу.

Ручак код Претсједника четињске Општине у Гранд Хотелу

Овај значајни чин завршио се свирањем италијанске Химне и Ђовинеце, док су војници почасних чета одавали пошту симболу црногорства и његове заслужене слободе.

У 13 сати Претсједник општине Града Четиња, Госп. Рашко Бешић приредио је свечани ручак у част новог црногорског Сабора, коме су, поред Њ. Е. Мацолинија, Претсједника Сабора г. Ивановића, генерала г. Туђи-а, присуствовале многе црногорске и италијанске личности.

Овом приликом Претсједник Општине, Рашко Бешић поздравио је госте краћим говором у коме је изразио најбоље жеље за све већу славу и срећу црногорског народа и његове васкрсле државе.

Затим је Њ. Е. Мацолини узео ријеч говором у коме је након поздравних ријечи рекао сљедеће:

„Срећан сам што Вас видим овдје окупљене. За оне који су сматрали да је излишно да узму удјела у овој свечаности, највећој у историји Црне Горе, ми не можемо да осјећамо друго, него омаловажење и презир. Ако мисле да имају право што тако раде, дубоко гријеше. Немају право, као што немају право сви они који нијесу присутни, а који желе да и даље гаје неразборите сумње".

Пошто је споменуо велике претке црногорског народа, Високи Комесар је завршио свој говор истичући једнакост и братство Италијана и Црногораца завршивши ријечима:

„Радимо за благостање наших народа, радимо за добро човјечанства!

Живјела Црна Гора!

Живјела Италија!"

Говорио је још г. Секула Дрљевић, који се позвао на потребу сложне сарадње свију Црногораца окупљених око своје круне.

Након ових говора поновило се одушевљено клицање Италији, њеним Суверенима, њеном Вођи г. Мусолину као и Вођи великог Рајха г. Хитлеру.

Пријем код Њ. Е. Мацолинија

За то вријеме пред „Гранд Хотелом", гдје је био приређен ручак, музика Црних Кошуља изводила је програм црногорске и италијанске музике.

У 17 часова Њ. Е. Мацолини приредио је у свом стану свечани пријем, коме су присуствовале црногорске и италијанске личности. Том приликом је још једном подвучено црногорско-италијанско пријатељство и солидарност.

Цијела Црна Гора проживљује ове часове у жељном исчекивању свога Краљевског Намјесника, кога ће италијански Краљ и Цар благоизволити одредити, а чије име ће бити саопштено специјалној црногорској делегацији, која ових дана креће за Рим.

Телеграми захвалности црногорског Сабора

Сабор је упутио јуче са свог свечаног засиједања сљедеће телеграме благодарности:

ПРВОМ АЂУТАНТУ ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА КРАЉА И ЦАРА

РИМ

Бити ћу Вам благодаран ако саопштите Његовом Величанству Краљу и Цару да Сабор у овом часу освештава у Цетињу, једногласном одлуком, успоставу Краљевине Црне Горе и ријешава да своју судбину усмјери акционој сфери Рима, желећи све присније пријатељство између двије државе, као и њихову трајну солидарну сарадњу.

Обраћа се захвалан Узвишеном Краљу, преко нарочите Делегације са поуздањем, и молбом да благоизволи одредити једног Регента.

Претсједник Сабора,
ИВАНОВИЋ, с. р.

ДВОРСКОЈ ДАМИ ЊЕНОГ ВЕЛИЧАНСТВА КРАЉИЦЕ И ЦАРИЦЕ

РИМ

Молим Вас да изволите саопштити Њеном Величанству Краљици и Царици да у овом тренутку у Њеном Цетињу, једнодушном одлуком Сабора, црногорски народ види напокон оствaрен завјет успостављања свога Краљевства; док се, уз звоњаву звона, рашна застава Краља Николе диже, његове се душе разгаљују успоменом на Њене славне претке, упућујући Њој, дарежљивој Вили његових гора, своје најпонизније поздраве.

Претсједник Сабора,
ИВАНОВИЋ, с. р.

ДУЧЕ-У

РИМ

У часу када Црна Гора, по једнодушној одлуци Сабора, успоставља своју Суверену и Слободну Државу, оријентишући се одлучно према Фашистичкој Италији, и изражећи њену заштиту и трајну плодоносну солидарност, полазе к Вама, Дуће, изрази захвалности за ово величанствено дјело задовољштине, и уздижу се топле жеље за успостављање једног доба правде, мира и сарадње међу народима, под Вашим највишим покровитељством.

Претсједник Сабора,
ИВАНОВИЋ, с. р.

ЊЕГОВОЈ ЕКСЕЛЕНЦИЈИ ГРОФУ ЋАНУ МИНИСТРУ ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА

РИМ

У историјском дану у коме црногорски народ једнодушном одлуком Сабора види поново успостављену своју Краљевину, позивајући се на сигурну заштиту и пријатељство Фашистичке Италије и на њену узајамну сарадњу, њихова се захвална мисао обраћа Вама, који сте имали толиког удјела у одлучујућим догађајима при стварању новог европског поретка.

Претсједник Сабора,
ИВАНОВИЋ, с. р.

Поред горњих телеграма, црногорски Сабор упутио је и специјални телеграм Вођи Трећег Рајха, г. Адолфу Хитлеру, који гласи:

ФИРЕРУ

БЕРЛИН

Црна Гора, која је, у акционој сфери Фашистичке Италије, данас успостављена као Суверена и слободна држава, упућује своје мисли Вама, Фирер, у жељи да Осовина и нови европски поредак достигну скору срећну побједу.

Претсједник Сабора,
ИВАНОВИЋ, с. р.

ОГЛАС

Управа монопола у Подгорици издаје путем јавне офертадне лицитације у двогодишњи закуп великопродаје дуванских прерађевина, цигар-папира, жижица и соли.

Лицитација ће се одржати 15 јула 1941 године у канцеларији Управе монопола у Подгорици у 11 часова.

Услови за учешће у лицитацији и за узимање великопродаје у закуп могу се видјети у канцеларији свих Срских начелстава, свих Одјељака финансијске контроле и код Управе монопола у Подгорици.

Потребни примјерак услова за прилагање понуди може се добити у Управи монопола у Подгорици.

Право учешћа на ону лицитацију имају само она правна и физичка лица која су по завјештости са територије Високог Цивилног Комесара за Црну Гору.

Из канцеларије Управе монопола у Подгорици Бр. 455 од 30 Јуна 1941 године.

Моја матурантска диплома издата ми од гимназије четињске 1934 године уништена је од бомбардовања, па је овим огласшавам за неважећу.

Ђорђе М. Пејовић

Моја диплома нижег течаја издата ми од гимназије барске 1938 године уништена је од бомбардовања, па је овим огласшавам за неважећу.

Раде М. Пејовић
чиновник из Четиња

ХУСКАР РАМУСОВИЋ, син Илије Рамусовића, који станује на Цетињу, БранковаУл. бр. 2. Изгубио је књижицу животних намирница Бр. 107 слово „Р" коју извјављује овим путем неважећу.

Штампа Штампарије „Обод" — Четиње

Издаје италијански Високи Комесријат за Црну Гору